5 bani exemplarul. - Anul XXXII. - N-rul 231 — 1 C G B — Sâmbătă 23 Augusi 1914

ABONAMENTE

ROMÂNIA		STRĂINĂTATE
Lei 4.65	3 luni	Lei 10.-
9.15	6 luni	20.-
18.-	Un an	40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

„UNIVERSUL"
... Corp 7 Bani 50
Idem pag. IV „ 40
Inserții și reclame 3,60 linia
... IAȘI

Redacția și Administrația: — București — 17. Brezoianu. 17

București 21 August 1914

Drepturile popoarelor

In marea luptă încinsă între puterile europene, e firesc ca fiecare din ele să caute să ridice și să susțină nu numai forțele materiale, dar și pe cele morale ale popoarelor lor, căci dacă nu poate fi biruință sau împotrivire fără pregătirea războinică necesară, de sigur că nu poate fi asișderea nici fără un moral cât se poate mai ridicat al luptătorilor.

Multe s'au scris, și în multe părți, pe tema aceasta, de când bântuie războiul. Printre acestea, de un interes deosebit trebue să fie pentru noi cele ce s'au scris deunăzi în marele ziar austriac „Gross Oesterreich" cu privire la atitudinea ce în aceste momente ar trebui să se ia față de popoarele alcătuitoare ale monarhiei vecine:

— „S'a ajuns în sfârșit la convingerea că întocmai ca și în timp de război, așa și în timp de pace, imperiul nu poate fi puternic decât pe baza egalei îndreptățiri a tuturor popoarelor. Această egală îndreptățire trebue să se traducă în fapte nu numai în decursul războiului și la porunca, ci are să se facă pretutindeni, pe toate terenurile. O avizare în acest sens, adresată popoarelor din monarhie prin vreun manifest oarecare, ori în alt mod, le-ar mulțumi pe aceste popoare nespus de mult și ar înălța și mai mult dispozițiunile pentru războiu. Aceasta ar trebui să se întâmple cât mai repede și neapărat, fie chiar și numai printr'un comunicat al guvernului imperial și regesc. Acest pas e o poruncă a necesității, și ar fi în aceste vremuri de răstriște de o neprețuită valoare pentru monarhie, căci ar exercita prin aceasta o mare putere atractivă asupra diferitelor națiuni cari o alcătuesc".

Articolul în care se spun toate acestea este semnat de un publicist român, maiorul în retragere G. Fleșariu, — dar marele ziar vienez nu face nicio rezervă în ce privește cuprinsul lui; — și ceea ce este numai puțin caracteristic, unele pasagii din acel articol au putut fi reproduse și au putut apărea și în organul pariduluĭ național român din Ungaria, „Românul" din Arad, cu toată aspra cenzură la care e supus în vremile acestea acel ziar.

Toate acestea sunt simptome evidente că ideile de egală îndreptățire a naționalităților din monarhia austro-ungară prind astăzi teren și rădăcini pe cari negreșit ar fi fost de dorit să le fi prins mai de mult, și nu numai la porunca vremurilor —dar tot este bine că le prind măcar acuma.

In Rusia, se știe, s'a vestit popoarelor, și chiar mult oropsiților polonezi, libertăți și autonomie, în acelaș scop de însuflețire pentru cauza patriei comune. Iar ca asemenea promisiuni să nu fie numai vorbe, despre aceasta vor avea să îngrijească în viitor înșeși acele popoare.

INFANTERIA RUSA

RAZBOIUL EUROPEAN

-- SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC --

Noui victorii franceze
in Lorena

Roma, 19 (sosită 20). ***Se telegrafiază din Paris că trupele franceze înaintează încet în Vosgi și Lorena, unde lupta continuă. Ele au repurtat victorii în regiunea Spincourt, Longuion.***

Armata prințului moștenitor al Germaniei s'a retras în regiunea Neufchateau-Paliseul, luând direcțiunea spre Meusa.

S'a încins o luptă între Meusa și Rethel. (A. T. I.)

Bombele
aruncate asupra Parisului

Paris, 19, (sosită 20). Ora 10 și 25 seara).— **Un aeroplan german a zburat de-asupra Parisului unde a lăsat să cadă două bombe, dintre care una a explodat în Rue de Hanovre, în apropiere de Avenue de l'Opéra, pricinuind pagube neînsemnate. Alta a căzut peste o casă din Rue du Mail, dar nu a explodat și a fost găsită într'o odaie din etajul de sus. Bomba are 20 centimetri înălțime. (A. R.)**

Orașul Givet
cucerit de germani

Berlin, 20 (ora 3). — ***Marele cartier general anunță că orașul întărit Givet a fost cucerit în ziua de 18 August.*** *(A. R.)*

ANIVERSAREA LUPTEI DELA SEDAN LA BERLIN

Berlin, 20. —Cu prilejul serbărei luptei din Sedan, tunurile rusești, belgiene și franceze care au fost capturate, au fost așezate în mod solemn în fața palatului imperial și a palatului Principelui moștenitor. Orașul întreg e pavoazat. O mulțime numeroasă circulă pe străzi făcând ovațiuni. (A. R.)

Victoria
armatei generalului Auffenberg

— **AUSTRIACII RECUNOSC PUTEREA OFENSIVEI RUSEȘTI IN GALIȚIA** —

Viena, 20. (Ora 5 jum. seara). **Comunicatul din 20 August ora 9 dim. spune că lupta înverșunată care ține de o săptămână între Zamosc și Tyszowcze, (la nord de Tomazow-Sokal) a dus eri la o victorie deplină a armatei generalului Auffenberg: am făcut un mare număr de prizonieri și am capturat 160 tunuri. Rușii sunt în retragere dincolo de râul Bug.**

De asemenea armata generalului Dankl, care merge spre Lublin, mai continuă să aibă succes.

In Galiția de est, situația e foarte grea din cauza ofensivei forțelor rusești în număr foarte superior. Lembergul mai e în mâinile noastre. (Korrbureau).

Situația armatei franceze

Roma, 19 (sosită 20). — **Linia militară de apărare a aripei stângi franceze se razimă de fluviul Sommes și Aisne. (A.T.I.)**

Atitudinea soldaților
austriaci față de sârbi

— UN ORDIN SECRET AUSTRIAC —

Nis, 20. — Trupele noastre au găsit un ordin secret dând instrucțiuni asupra chipului cum trebue să se poarte soldații austriaci față de sârbi. Acest ordin anunță în special că:

„Locuitorii de pe teatrul războiului au o ură sălbatecă împotriva austriacilor și că față de asemenea oameni nu poți avea nici milă nici sentimente cavalerești sau umanitare. De aceea se ordonă cea mai mare severitate contra sârbilor: toți combatanții aflați pe teritoriul sârbesc fără uniformă trebuesc uciși; toți soldații austriaci cari vor contraveni acestui ordin vor fi pedepsiți cu asprime.

La intrarea trupelor austriace într'o localitate sârbească, austriacii trebue să ia imediat câți va ostatici (preoți, institutori, proprietari) și dacă un singur foc se trage în localitatea unde au fost arestați ostaticii, aceștia vor fi omorâți. Pretutindeni casele vor fi perchiziționate și locuitorii dezarmați. Orice casă în care se va fi găsit arme va fi distrusă. Dacă locuitorii acelor case nu s'ar găsi, s'ar aresta alte persoane din aceeași localitate și dacă acestea ar refuza să dea știri despre concetățenii lor fugiți, ele vor fi spânzurate.

Nu se vor tolera grupe de mai mult de 3 persoane pe străzi. Clopotele bisericilor nu vor mai suna. Slujba religioasă nu se va mai face decât în loc deschis și nu se va ține nici o predică. In timpul slujbei, un detașament cu arma încărcată va sta alături de locul unde se slujește. In cazul ce individ întâlnit în afară din oraș și mai ales în păduri, nu trebue să se vadă decât membrul unei bande, care și-a ascuns armele undeva. Cazul ce individ bănuit a ascunde armele, sau care refuză să le predea va fi ucis pe loc".

Avem în mâinile noastre originalul textului ordinului. E semnat de generalul Horchstein în persoană. Acest ordin a fost emis de Statul major al corpului 9 și poartă data de 14 August.

Iată textul: „Din cauza atitudinei ostile a locuitorilor din Klinak și Sabaț trebue în orice localitate sârbească ocupată să luăm ostatici cari vor fi ținuți în apropierea trupelor noastre. In cazul când locuitorii ar comite vre-o greșeală (atac sau trădare) acești ostatici ar fi imediat omorâți iar localitatea lor incendiată.

Statul major singur are dreptul să dea foc unei localități situată pe teritoriul nostru.

Acest ordin va fi publicat de autoritățile civile". (Pressbureau).

AUSTRIA DESMINTE VICTORIILE SARBEȘTI

Viena, 20. — *Biroul presei sârbești mai continuă să provoace Austro-Ungaria prin raporturile sale fantastice despre victoria sârbească față de trupele austro-ungare, pretinzând că Austro-Ungaria a trebuit să dea înapoi față de Serbia. Această încheere e tot atât de mincinoasă ca și amănuntele raporturilor sârbești. Din contra, e adevărat că scopul militar al ofensivei noastre în Serbia a fost pe deplin obținut. (K. K. Korrespondenz-Bureau).*

MISCARI DE TRUPE GERMANE

Roma, 19 (sosită 20). — **Se confirmă la Petersburg, după știri din Paris, că un corp de armată germană a părăsit Belgia pentru a întări pozițiunile militare din Prusia orientală. Provincia Anvers-ului și o parte a provinciei Limbourg-ului belgian ar fi fost evacuate de trupele germane. (A. T. I.)**

ITALIA
respectă riguros neutralitatea

Roma, 19 (sosită 20). — *Malfatti, primar al orașului italian Rovereto din Tirolul meridional (Trentinul) și deputat italian în Camera austriacă, intervenise pe lângă guvernul din Roma pentru ca autoritățile italiene să încuviințeze exportarea din Italia în Tirolul meridional a articolelor alimentare și de prima necesitate. Guvernul italian, cercetând delicata chestiune, a găsit însă de cuviință să oprească această exportațiune, spre a nu călca principiul de neutralitate.*

Corespondentul din Trento (Trient) al ziarului „Sera" din Milano, dând această știre, adaogă că, dat fiind un asemenea refuz al guvernului italian, situația populațiunei din Trentin devine cam precară, căci proviziunile de merinde de care ea dispune nu va ajunge să'i îndestuleze nevoile decât timp de o lună. (A. T. I.)

UN AMIRAL FRANCEZ NUMIT COMANDANT AL ESCADREI ENGLEZE IN MEDITERANA

Roma, 19, (sosită 20).— *Se telegrafiază din Londra, că în urma deciziunei luată de a încredința amiralului francez Laboure de la Peyrère comanda escadrei engleze din Mediterană, amiralul englez Barkley Milne s'a reîntors în Anglia. Consiliul amiralității engleze aprobă purtarea amiralului Milne față de vasele germane Breslau și Goeben. (A. T. I.)*

70.000 prizonieri ruși?

Roma, 19, (sosită 20).— Marele stat major german continuă să insiste asupra victoriei în Prusia orientală și asupra înfrângerei armatei ruse care opera la sud și unde ar fi făcut 70.000 de prizonieri, între cari 300 de ofițeri.

Ambasada rusă din Roma afirmă că până în prezent nu i-a venit încă nici o știre asupra înfrângerei ruse, ci numai în telegramele primite în urmă din Petersburg, se afirmă că germanii au luat ofensiva în Prusia orientală. (A. T. I.)

O divizie austriacă
înfrântă de ruși

Petrograd, 20. (Ora 12.45). — **Comunicatul statului major cu data din 15 August zice:**

Lângă Lesișoff, divizia a 15-a austriacă a fost complect înfrântă. Comandantul diviziei, comandantul brigăzei și șeful statului major au fost uciși; 100 ofițeri, 4000 de soldați și 60 răniți au fost capturați. Trupele rusești au mai luat și 20 tunuri precum și steagul reg. 61. Câmpul de luptă e presărat de cadavre de soldați dușmani. (A. R.)

Anglia înlesnește
comerțul intercontinental

Roma, 19 (sosită 20). — *Ministerul de marină englez publică următorul comunicat: Reamintim armatorilor din străinătate cari au legături comerciale cu Marea Britanie, că pot să se servească pentru transport de vapoarele lor și mai cu seamă de vapoarele engleze, sau aparținând unui stat neutru. Navite engleze străbat Atlanticul cu o siguranță aproape la fel cu cea de care se bucură în timp de pace.*

Controlul Mării Britanii asupra căilor de comunicație pe apă se întinde din ce în ce mai mult. Amiralitatea engleză caută să înlesnească comerțul internațional pe toate punctele globului, mai cu seamă între Anglia, Argentina, Brazilia, Cile și Uruguay. (A. T. I.)

Agravarea situației
in Albania

Roma, 20 (ora 6 seara).— **Agenția Stefani află din Durazzo că miniștrii străini au cerut guvernului albanez garanții în privința supușilor străini cari locuesc acolo, față de situația gravă a orașului. Turkan pașa și-a rezervat încă răspunsul.**

Răspunzând răzvrătiților care anunțaseară că vroiau să realizeze programul lor, miniștrii puterilor au redactat o scrisoare spunând că negocieri au fost începute pe lângă guvernul albanez pentru o soluție pașnică a chestiunei. Miniștrii străini au rugat pe răsvrătiți să se amâne orice acțiune.

Răsvrătiții au înmânat lui Jussus Effendi, spre a fi comunicată poporului, o scrisoare spunând că termenul stabilit împreună cu concetățenii lor fiind trecut și Principele nefiind plecat încă, ei vor ataca și bombarda orașul dacă într'un termen foarte scurt situația nu se va clarifica.

O adunare a fruntașilor a hotărât să roage pe răsvrătiți să mai aștepte până Sâmbătă dim., când comisia de control se va duce la Siak spre a auzi ultimele și lămuritele cereri ale răsculatilor.

Afară de incidente neprevăzute, Principele de Wied va pleca Joi. (A. R.)

Roma, 20. — **Agenția Stefani află din Durazzo cu data de 18 August ora 11 seara: Din cauza unui tir de ochire executat de artileria de apărare, răzvrătiții au răspuns cu câteva focuri de tun, dintre cari unul a căzut la 50 de metri în interiorul întăririlor și alte două au fost îndreptate spre palatul regal; un altul a căzut în mare și altul pe o casă din oraș, unde a pricinuit panică. (A. R.)**

Roma, 20. — **„Agenția Ștefani" află din Valona cu data de eri că primele detașamente de insurgenți, având pavilionul turcesc în frunte, au intrat în oraș în liniște. Alți insurgenți au cartiruit prin mahalalele orașului. Nu se semnalează nici un incident. (A. R.)**

De la Amiciția Franco-Română

Comitetul Asociațiunei „Amiciția Franco-Română" întrunindu-se Miercuri seară în casele d-lui profesor dr. Ioan Cantacuzino, sub președinția d-lui George Diamandy, a luat următoarele hotărâri:

1) A se trimite o telegramă de călduroasă simpatie guvernului francez.

2) A se trimite M. S. Regelui Belgiei o telegramă de simpatie către poporul belgian și protestarea de indignare contra distrugerei orașului Louvain;

3) Ajutorarea familiilor mobilizaților francezi și belgiani cari se găsesc fără sprijin în Romania.

Comitetul a admis apoi ca membri pe d-nii C. A. Plagino, H. Streitman, N. Cocea, Grigore Greceanu, dr. D. Manolescu, Gr. Alevra, dr. C. Thiron, Lucian Boltusch și Savel Manu.

Societatea „Amiciția Franco-Română" a primit pe de altă parte următoarea telegramă din partea deputaților de Argeș.

D-luĭ prof. dr. Cantacuzino
București

Găsind acum cel mai bun prilej ca să manifestăm sentimentele noastre pentru nobila soră Franța, vă rugăm respectuos să ne faceți onoarea a ne inscrie în Asociația „Amiciția Franco-Română"

(ss) Grigore C. Coandă, Vasile Vulcănescu, Andrei Marinescu, Honoriu Bănescu, deputați de Argeș.

*

Comitetul asociațiunei a votat prin aclamațiune admiterea acestor membri și le-a mulțumit prin următoarea telegramă:

D-luĭ Grigore Coandă, deputat Pitești

Rog comunicați tuturor prietenilor Țărei care a stabilit drepturile omuluĭ și al popoarelor, mulțumirile noastre pentru îmbărbătarea ce binevoesc să ne o trimeată bunii români ce sunteți.

Președinte, **G. Diamandy**

ATITUDINEA BALCANICILOR

Sinaia, 20 August

Sunt în măsură să dau, din sorginte sigură, informațiuni asupra atitudinei Bulgariei și Turciei.

După informațiuni sigure, Bulgaria a luat un dublu angajament. S'a angajat întâi față de Germania și Austria să meargă cu dânsele, încă de când Germania i-a acordat un împrumut de 500 milioane. Deși împrumutul n'a fost executat decât pe jumătate, Austria cere în fiecare zi Bulgariei să intre în acțiune în contra Serbiei, ca să poată dânsa să-și retragă trupele dinspre sârbi și să le trimită în Galiția.

Acest angajament însă, nu este cunoscut în Bulgaria de miniștrii bulgari, ci numai de regele Ferdinand, de d-l Ghenadieff, de ministrul Apostoloff și poate și de primul ministru. Pentru acei cari știu că regele Ferdinand a dat ordin ca trupele bulgare să atace pe sârbi și pe greci acum un an, fără ca miniștrii lui să fi știut ceva, nu este surprinzător ca și de data aceasta regele Ferdinand să fi putut încheia un angajament necunoscut de toți miniștrii. Totul s'a făcut după o înțelegere între regele Ferdinand și ministrul austro-ungar Tarnowsky. Acesta când a eșit dela întrevederea cu regele Ferdinand, a spus unuĭ intim al său:

„Azi am făcut cea mai mare faptă din viața mea, am spart blocul balcanic".

Pe de altă parte Bulgaria, de astădată cu cunoștința tuturor miniștrilor, a dat și Rusiei un angajament formal că va rămâne neutră. A făcut aceasta pentru că poporul bulgar e sătul de războiu și pentru că în massele bulgare recunoștința față de Rusia, care i-a protejat atâția ani dezile nu s'a stins. Atât de adevărat este acest lucru, în cât cunoscutul bulgarofil d. Bourchier mi-a declarat când a fost la Sinaia, acum câteva zile, că în satele bulgărești se fac servicii religioase pentru izbânda armatelor rusești.

Este adevărat că austrofilii ar prezinta poporului bulgar războiul ca îndreptat numai în potriva Serbiei și Greciei, dar la cea dintâi debarcare de soldați ruși pe terenul bulgar, părerea tuturor este că totul ar putea face explozie.

De aceea azi Bulgaria, prinsă între două angajamente, a hotărît să stea în neutralitate cât va vreme va sta și România în neutralitate.

Turcia de asemenea nu se poate hotărî să se miște fără Bulgaria.

Așa fiind, cheia e la București. De aceea, sub pretext de tratative cu grecii, au venit turcii la București. De aceea se anunță că va veni Ghenadieff la București. Toți ar vrea cu orice preț să împingă pe România să declare război Rusiei, ca să poată și ei să-și execute angajamentele luate.

Cât vreme dar, România va sta neutră, sunt șanse să nu fie război în Balcani. O părăsire însă, a neutralității noastre, însemnează imediata atacare a sârbilor de către bulgari și a grecilor de către turci, adică răsturnarea a tot ceea ce a făcut România în 1913.

I. Fermo

Consfătuirea
comitetului consultativ al partidului conservator

— Partidul conservator primește atitudinea hotărâtă în Consiliul de coroană —

Mercuri, în două ședințe, una de dimineață și alta după amiază, comitetul consultativ al partidului conservator a ținut o consfătuire acasă la d. Al. Marghiloman, șeful partidului.

Au asistat toți membrii comitetului, foștii miniștri, foștii președinți și vicepreședinți ai Parlamentului.

Această consfătuire — ni s'a declarat — a fost mai mult o chestiune de formă, un prilej de a se comunica membrilor comitetului hotărîrile luate în Consiliul de Coroană și de a se preciza, în acelaș timp, linia de conducere a partidului conservator în actualele împrejurări.

Aŭ vorbit, afară de d. Marghiloman, șeful partidului, numeroși fruntași, între cari d-nii C. C. Arion, I. Lahovary, N. Filipescu, Greceanu, Desliu și alții.

In cuvântarea pe care a ținut-o, d. Marghiloman a arătat situațiunea în care țara noastră se află și a explicat că rostul acestei întruniri nu e nici decum acela de a determina o altă atitudine decât aceea pe care a hotărât-o consiliul de Coroană. Preocuparea care însuflețește pe toți e aceea de a cugeta asupra mijloacelor cari pot garanta păstrarea în mod efectiv a neutralității noastre. Afară de aceasta, șeful partidului conservator a arătat că trebue stăvilit curentul prin care — ori cari ar fi principiile determinante — sentimente sincere sunt exploatate, făcându-se în acest chip greutăți și turburându-se situațiunea, fără nicio trebuință.

*

Situațiunea actuală a țării noastre a fost în mod amănunțit cercetată și, odată cu aceasta, în chip ipotetic, situațiunile în cari mâine ne-am putea găsi din pricina evenimentelor cari s'ar desfășura într'o direcție sau într'alta, și s'a chibzuit asupra liniei de conducere a partidului conservator raportată la aceste eventualități.

In urma discuțiunilor, — cari aŭ continuat și după amiază și cari aŭ decurs într'o desăvârșită liniște și înțelegere, — s'a stabilit ca partidul conservator să nu facă chestiune de politică internă din atitudinea guvernului actual — guvern care a găsit slab spre a face față împrejurărilor extrem de serioase prin care trece țara.

*

In cuvântările pe cari le-aŭ ținut în această consfătuire, d-nii C. C. Arion și I. Lahovary, — ocupându-se de atitudinea României, — aŭ exprimat părerea să se păstreze situația de fapt pe care țara noastră și-a hotărît-o dela început.

*

După terminarea consfătuirei s'a dat următorul comunicat:

„Comitetul consultativ al partidului conservator întrunindu-se astăzi, sub președinția d-luĭ Al. Marghiloman, a luat, în unanimitate, următoarea decisiune:

Nici un fapt nou neprovocându-se, care să justifice o schimbare în atitudinea României, astfel cum a fost fixată în consiliul de Coroană dela 21 Iulie, partidul conservator stăruie, fără șovăire, în această atitudine.

Față de această hotărîre și, fiindcă mai presus de orice alte considerațiuni sunt interesele țării, el sfătuește pe membrii lui să păstreze o nepărtinire desăvârșită în aprecierea faptelor și în discutarea situațiunilor".

*

Consfătuirea comitetuluĭ consultativ s'a terminat la ora 6 după amiază.

M. Negru.

DE PE TEATRUL RAZBOIULUI

Luptele sângeroase
dintre Altkirch și Mulhouse

Telegramele aduc știri de câteva rânduri numai, despre cele mai groaznice lupte ce se dau în prezent pe cele două mari fronturi. Amănuntele vin târziu, dar ele sunt foarte interesante și redăm mai jos câteva asemenea amănunte cu privire la lupta dintre Altkirch și Mulhouse, dela 7 August stil vechiu.

In prima zi biruiră germanii, a doua zi biruiră francezii, dar și unii și alții au pierdut mii de oameni.

Răniții și prizonierii

Pe când lupta continua, răniții și prizonierii erau suiți în trenuri, automobile, în căruțe, îndreptați în douăsprezece locuri diferite. Era un adevărat concert de vacte, ce se ridica din biserici, oficii, școale, primării, transformate toate în infanterii. Soldații Crucei roșii mergeau pe străzile diferitelor orașe, sunând clopotele, făcând apel la locuitori ca aceștia să procure saltele și rufărie. Răniți, fie francezi, fie germani, erau îngrijiți la fel, ura dispăruse în fața durerei.

Prizonierii francezi în mare parte erau zuavi, mai toți veseli. Ofițerii lor erau însă posomoriți. Veneau apoi mereu soldați plini de sânge, acoperiți de praf, soldați cari nu erau grav răniți, dar erau înfometați. Mâncând cu lăcomie, ei povesteau despre grozăvia luptei.

In ziua de Miercuri seara avusese loc o luptă între trupele germane din Baden și între francezii veniți din Belfort, la podul Hümingen de lângă Altkirch. Regimentul 109 de infanterie primi lovitura infanteriei și artileriei.

Avu loc o luptă desperată, și de și învingători germanii se rătăcira de grosul armatei lor.

Atât de aprigă fu lupta, încât au fost văzuți un soldat francez și unul german, străpunși amândoi de baionetele respective. Mulți germani căzură în „cursele pentru lupi" întinse de francezi.

A avut loc și o scenă în adevăr emoționantă. Lângă Altkirch se luptaŭ trupe de rezerviști. Un german era gata să lovească cu baioneta pe un francez când privirea îi fu atrasă de inelul nuptial ce acesta îl purta în deget. Se opri și strigă:

— Ești și tu șoț, aĭ poate copii....

Și opri baioneta.

Inaintarea francezilor

In ziua de Miercuri, germanii înaintaŭ dealungul liniei ferate Altkirch-Belfort. A doua zi, Joi, francezii se reîntoarseră cu forțe noui. Erau 40.000 de francezi, iar germanii numai 10.000. Regimentele franceze erau formate mai mult din turcos. Artileria franceză, cu un tir minunat, a făcut mari pustiiri în rândul germanilor, cari se retraseră, lăsând Mulhouse în mâinile francezilor.

Legiunea străină a Franței

Zeci de mii de străini cari se află la Paris s'aŭ înscris în legiunea străină a Franței. Printre cei înscriși sunt 5000 italieni, 2000 ruși, 800 belgieni. 1000 americani, 500 englezi, 5000 evrei din Boemia și sârbi și în sfârșit aproape 1000 de... germani și austriaci.

Pégoud sboară în Germania

Aviatorul Pégoud, având ca pasager pe artileristul Monternier a sburat pe o întindere de 300 km., deasupra teritoriului german cu un monoplan obișnuit.

Au plecat din zorii zilei ducându-se să arunce bombe și granate asupra inamiculuĭ și în acelaș timp făcând și observațiuni asupra situațiunei dușmanului. Aparatul lor nu era blindat și cu toate acestea au sburat numai la o înălțime între 1300 și 1500 m. Aveaŭ 360 kgr. cu benzină, proectile, carabine.

Pégoud s'a întors la Paris nevătămat. Aparatul nu mai poate servi însă, deoarece a primit 97 gloanțe și schije de obuz, dintre care o schiă în stabilizator.

Aventurile în aceste timpuri turburate sunt foarte numeroase. Autoritățile militare din Dijon fură înștiințate zilele trecute, că sosea într'acolo un aeroplan necunoscut. Aeroplanul în adevăr sosi și din el se scoborî un tânăr în costum militar. Fu arestat pe loc. Se descoperi că aviatorul era o fată de 25 de anĭ, ba încă o fată foarte frumoasă, care își sacrificase bogatul ei păr blond. Era o engleză care fugise din sudul Franței unde se aflau părinții ei, oameni foarte bogați și venise să dea ajutor francezilor. A fost retrimisă acasă spre marea ei dezolare.

Lupta de la Rixheim

— povestirea unui martor ocular —

Un redactor al unuĭ ziar din Bâle a azistat la lupta de la Rixheim, sat ce se află între Mulhouse și munții Hart.

La 8 August, spune ziaristul, satul era golit de soldați. Mă închiseĭ în odaia unuĭ han părăsit, când la 11 noaptea fuĭ deșteptat de niște lovituri în ușe. Eraŭ doi soldați francezi.

Le deschiseĭ și ei cerură loc să doarmă. Ne culcarăm câte trei pe paele ce cu câteva ore mai înainte serviseră soldaților germani.

A doua zi, în piața satuluĭ găsirăm nenumărați soldați francezi.

La orele 5 seara, comandantul trupelor franceze, ordonă locuitorilor să se ascundă prin pimnițe. Eu mă ascunseĭ într'o cantină. Incepu să bubue tunul francezilor situat pe o colină, ascunsă de o pădure. Casele tremurau de gândeai că se vor dărâma. Bubuiturile continuaŭ fără întrerupere. Părea că s'a aruncat asupra satuluĭ o vijelie nepomenită. Pe străzile satuluĭ plesneau granatele germanilor. Eșiĭ câteva clipe afară din casă și văzuĭ cum francezii părăsiseră șanțurile de unde trăgeau, dar își lăsaseră chipiurile acolo, așa că germanii continuau să tragă în chipiurĭ.

Se făcuse seară și lupta continua cu înverșunare. Germanii intrară în sat la orele 11. Soldații francezi rezistau de prin case și ascunși pe după garduri. A fost o năvală și o luptă înfricoșătoare. Germanii urlau „ura!" Francezii răcneaŭ „Foc! Inainte". Lupta se da pe strade, prin curți, prin case. Cei cari nu mai aveau muniții și nici arme se luau în brațe și se mușcau.

Besna acoperea totul, tunul bubuia fără întrerupere. Granatele cădeau mereu, răcnetele și vaetele te asurzeaŭ. Locuitorii, ascunși prin pimnițe, îngroziți, credeau că a venit sfârșitul lumeĭ.

In zorii zileĭ francezii se retrăgeaŭ. Șoselele eraŭ pline de sânge, carele de asemenea.

Cadavrele eraŭ strânse la un loc, ale francezilor cu ale germanilor. Intr'o groapă comună au fost aruncați 16 francezi și 80 germani, dintre cari un căpitan și un maior. De-asupra mormântuluĭ, un ofițer a pus o tăbliță de lemn cu inscripția: „Căzuți, făcându-și datoria"

TRATATUL TRIPLEI ALIANȚE

ATITUDINEA NOASTRA

Sub titlul de mai sus, ziarul „La Roumanie" publică un interesant articol al d-luĭ C. Dissescu.

După un amănunțit istoric al înghebărei Tripleĭ Alianțe, articolul continuă astfel:

„Mi se pare că e hotărît și lămurit dovedit că tratatul tripleĭ alianțe, pe care noi l-am semnat — dar ținut secret — neîndoios că nu ne leagă.

Dar, după părerea mea, e un alt motiv peremptoriu care ne oprește să intrăm în războiu alături de Austro-Ungaria și de Germania. E ceea ce noi numim în drept o imposibilitate juridică.

Când o alianță e încheiată între mai multe state și când unul din semnatari e în războiu cu altă sau altă rămâne neutru, celelalte state (sau unul din acestea) aŭ dreptul să considere contractul ca rupt.

In adevăr, executarea tratatuluĭ ar putea să constitue o violare a zisuluĭ tratat, chiar față de ex-contractantul. Astfel, în cazul de față, Italia declarându-se neutră, noi nu mai putem fi legați prin tratat — și n'am putea fi chiar dacă ar fi ofensiv — căci clauza stautibus rebus, care privește orice tratat și orice declarație internațională, este operantă în drept: tratatul e rupt. Iar dacă Austro-Ungaria și Germania continuă să meargă împreună, cauza e că așa vor ele, fiindcă s'aŭ înțeles să transforme o pace înarmată într'un războiu francamente declarat de aceste două imperii Serbiei și Rusiei.

Să presupunem că Italia iese din neutralitate și intră în războiu cu Austro-Ungaria. Dacă tratatul ne-ar obliga, cu cine ar fi România? Cu Italia sau cu Austro-Ungaria? căci amândouă sunt aliatele noastre. După litera tratatuluĭ, dacă acest tratat există, și cu una și cu alta.

Aceasta fiind situația, două de-